

KEMIKALIEPROGRAM 2022-2026

HABO KOMMUN

Kemikalieprogrammet är antaget av
kommunfullmäktige den 16 december 2021 § 80

Innehåll

Förord	4
Inledning - varför ett kemikalieprogram?	5
Habo – den hållbara kommunen för hela livet	6
Kemikalielagstiftning	7
- Kemikalielagstiftning inom EU	7
- Nationell lagstiftning	8
Mål på olika nivåer	9
- Globala mål för hållbar utveckling	9
- Nationella och regionala miljökvalitetsmål	9
- Lokala fokusområden	9
- Strategisk kemikaliehantering	9
- Upphandling och inköp	10
- Giftfri miljö för barn och unga	10
- Kemikaliesmarta fastigheter och byggnation	10
- Hållbar plastanvändning	10
Kemikalieprogrammets syfte och genomförande	11
- Hur genomför vi kemikalieprogrammet?	11
- Prioriteringsordning	11
- Kemikaliegruppen	11
- Ansvar och finansiering	12
- Kommunikation	12
- Uppföljning	12
Mål och indikatorer	13
- Fokusområde 1: Strategisk kemikaliehantering	13
- Fokusområde 2: Upphandling och inköp	14
- Fokusområde 3: Giftfri miljö för barn och unga	15
- Fokusområde 4: Kemikaliesmarta fastigheter och byggnationer	16
- Fokusområde 5: Hållbar plastanvändning	17

Inledning - varför ett kemikalieprogram?

Kemikalier finns överallt. De senaste 50 åren har kemikalieproduktionen i världen mångdubblats. I dag finns det runt 145 000 kemikalier registrerade i världen. Kemiska ämnen har på många sätt bidragit till dagens välbefinnande. Men många av dem för även med sig risker. Vissa kemikalier är dock nödvändiga och viktiga för många funktioner.

Kemikaliehanteringen i kommunens verksamheter regleras av en rad olika lagar, förordningar och direktiv beroende på bland annat typ av produkt och vilka ämnen som finns i produkten och mängder. En del ämnen är förbjudna i vissa produkter, andra måste det finnas tillstånd för.

Många nya kemikalier registreras varje dag runtom i världen och behovet av kunskap kring kemikalier finns där ständigt. Det saknas fortfarande mycket kunskap om hur kemikalier och föroreningar samverkar och vilka effekter de har tillsammans när de kommer ut i miljön. Allt mer forskning pekar nu också på att kemikalier som tidigare ansetts riskfria och spridits fritt kan påverka utvecklingen i fosterlivet och ge långsiktiga hälsoeffekter.

Numera är det känt att det finns kemiska ämnen som kan påverka hormonsystemet och nervsystemet. Det finns också kemikalier som inte bryts ner, utan samlas i djurs och människors kroppar. Vidare finns det kemiska ämnen som kan skada genom att till exempel ge upphov till allergier. Exponering för skadliga kemikalier kan ge andnings- och hjärt- och kärlsjukdomar och cancer. Arbetet med att fasa ut dessa farliga kemikalier och ersätta dem med mindre farliga är därmed väldigt viktigt.

Detta kemikalieprogram ersätter ”Kemikalieplan 2017-2021” och har tagits fram för att kommunens verksamheter och de kommunala bolagen ska arbeta strategiskt med kemikaliehantering och följa gemensamma prioriteringar för kemikaliearbetet. Tillsammans ska vi arbeta för att nå de mål som är mest angelägna ur ett kemikalieperspektiv för kommunens verksamheter och bolag. Genom att följa kemikalieprogrammet bidrar kommunens verksamheter och bolag till att uppnå globala hållbarhetsmålen och nationella och regionala miljömål. Arbetet fokuserar på fem fokusområden, som visar prioriteringarna för vårt kemikaliearbete:

1. Strategisk kemikaliehantering
2. Upphandling och inköp
3. Giftfri miljö för barn och unga
4. Kemikaliesmarta fastigheter och byggnation
5. Hållbar plastanvändning

Med dessa prioriteringar strävar kommunens verksamheter och de kommunala bolagen att nå en giftfri och hållbar kemikalieanvändning.

Habo – den hållbara kommunen för hela livet

I Habo kommun ska alla få plats och känna sig välkomna oavsett ålder, etniskt ursprung, kön eller religion. Oavsett när i livet och hur livssituationen ser ut, ska kommunen vara väl fungerande, välkomnande och inkluderande. Detta gäller såväl de människor som bor och arbetar här, som de som besöker kommunen, och de företag och organisationer som finns etablerade här.

Habo kommuns antagna vision är *den hållbara kommunen för hela livet*. Det innebär bland annat att kommunen ska ta ansvar för, och ta väl hand om, miljön, ekonomin och andra resurser som finns och använda

dem på bästa sätt, utan att begränsa möjligheterna för kommande generationer.

Visionen om den hållbara kommunen för hela livet genomsyrar hela kommunens arbete och styr den dagliga verksamheten. Med visionen som en gemensam grund arbetar vi brett med hållbarhet, och då utifrån flera styrande dokument. Det finns olika planer och program beroende på sakfrågan. Förutom kommunens egna vision fungerar Agenda 2030-arbetet som ”ett paraply” för det strategiska hållbarhetsarbetet i Habo kommun.

Kemikalielagstiftning

Kemikaliehanteringen i kommunens verksamheter regleras av en rad olika lagar, förordningar och direktiv beroende på bland annat typ av produkt, vilka ämnen som finns i produkten och mängder. En del ämnen är förbjudna i vissa produkter, andra måste det finnas tillstånd för.

Kemikalielagstiftning inom EU

En stor del av lagstiftningen för kemikalier som måste följas är reglerad på EU-nivå med förordningar och direktiv. De två grundläggande kemikalielagstiftningarna inom EU är REACH och CLP-förordningen.

REACH – EU:s kemikalielagstiftning¹

REACH är EU:s bindande kemikalielagstiftning och reglerar registrering, informationskrav samt begränsningar och tillstånd av farliga ämnen. Lagstiftningen fastställer olika krav för olika roller i kemikaliernas livscykel. Rollerna kan vara tillverkare, importör, distributör och nedströmsanvändare. Kommunens verksamheter och bolag är nedströmsanvändare.

REACH reglerar användningen av särskilt farliga ämnen. Det är ämnen med egenskaper som är cancerframkallande, mutagena och reproduktionstoxiska (CMR), persistenta, bioackumulerande och toxiska (PBT) eller mycket persistenta och mycket bioackumulerande (vPvB).

Kandidatförteckningen är en del av REACH-förordningen och omfattar en lista med särskilt farliga ämnen. På listan finns ämnen som kan ge allvarliga, långvariga och bestående effekter på människors hälsa och på miljön. Ämnena är kandidater för att hamna på REACH bilaga XIV (förbudslistan) där tillståndspliktiga ämnen listas. Kandidatförteckningen uppdateras två gånger per år och fylls då på med nya ämnen.

CLP-förordningen²

CLP-förordningen innehåller regler för att klassificera, märka och förpacka kemiska produkter. Alla farliga kemiska produkter ska vara tydligt märkta med relevant farosymbol (faropiktogram) samt risk- och skyddsinformation på svenska. Det finns nio farosymboler och märkningen informerar om skador som kan uppstå vid användning.

POPs-förordningen³

POPs-förordningen begränsar eller förbjuder användningen av långlivade organiska föreningar⁴ i både kemiska produkter och varor. Dessa ämnen har särskilt allvarliga hälso- och miljöfarliga egenskaper.

RoHS-direktivet⁵

Genom RoHS-direktivet ska riskerna för människors hälsa och för miljön minska genom att ersätta och begränsa farliga kemiska ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning. Direktivet begränsar användningen av tungmetallerna; kvicksilver, kadmium, bly, sexvärt krom och bromerade flamskyddsmedel; PBB, PBDE. Koncentrationsgränsen för respektive ämne är 1 ‰ av vikten, utom för kadmium som är begränsat till 0,1 ‰. Gäller för elektrisk och elektronisk utrustning som har satts på marknaden 1 juli 2006 eller senare.

Leksaksdirektivet⁶

Leksaksdirektivet omfattar leksakers säkerhet och innehåller regler om kemikalier, allmän säkerhet samt elsäkerhet. Enligt leksaksdirektivet får kemiska ämnen i leksaker aldrig innebära någon risk för människors hälsa. Tillverkaren och importören ska ha dokumentation på att kraven i leksaksdirektivet uppfylls.

1 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH)

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föreningar.

4 POPs står för persistent organic pollutants, dvs persistenta långlivade organiska föreningar.

5 Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/65/EU av den 8 juni 2011 om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning.

6 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG om leksakers säkerhet.

SIN-listan

SIN står för Substitute It Now och listan innehåller kemikalier som anses kunna vara hälsofarliga. Detta är ämnen som inte är förbjudna eller begränsade ännu, men som troligen kan komma att bli det. Det är Internationella kemikalieseekretariatet, ChemSec, som står bakom databasen med SIN-listan.

Nationell lagstiftning

Miljöbalken⁷ och de allmänna hänsynsreglerna

Miljöbalken är nationell lagstiftning, som gäller alla och syftar till att förebygga negativa effekter på miljön. Det är en ramlag, vilket innebär att den innehåller grundläggande bestämmelser. Dessa bestämmelser kompletteras med förordningar och myndighetsföreskrifter. De allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens kapitel 2 syftar till att skydda, förebygga, hindra och motverka risk för skada eller olägenhet på hälsa och miljö. Några av de principer i hänsynsreglerna som främst berör kemikalier eller effekter orsakade av kemikalier är: produktvalsprincipen, försiktighetsprincipen, skadeansvarsprincipen och hushållnings- och kretsloppsprincipen. I miljöbalkens kapitel 14 finns det nationella regler kring kemiska produkter och biotekniska organismer.

Arbetsmiljölagen⁸

Enligt arbetsmiljölagstiftningen ska kemiska produkter och dess hantering på arbetsplatser riskbedömas. Beroende på kemikaliernas märkning enligt CLP-förordningen kan det behövas särskilda instruktioner kring användning, förvaring och för personligt skydd. Informationen ska finnas tillgänglig i säkerhetsdatablad. Regler om kemiska arbetsmiljörisker finns i arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2011:19).

PRIO – Kemikalieinspektionens prioriteringsverktyg⁹

Kemikalieinspektionen, KemI, har tagit fram ett prioriteringsverktyg för utfasningsämnen (ämnen med särskilt farliga egenskaper) och prioriterade riskminskningsämnen (ämnen som uppfyller minst ett av flera kriterier med skadliga effekter).

---

7 Miljöbalken (1998:808)
 8 Arbetsmiljölagen (1977:1160)
 9 <https://www.kemi.se/prioguiden/start>

Mål på olika nivåer

Globala mål för hållbar utveckling

År 2015 beslutade världens ledare genom FN om ett gemensamt arbetssätt för hållbar utveckling¹ i världen. Det fick namnet Agenda 2030 och innehåller 17 globala mål och 169 delmål. Målen ska bland annat bidra till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa och lösa klimatkrisen.

Habo kommun har gjort ett urval bland de globala målen utifrån ett kemikalieperspektiv. De valda målen utgör grunden i kommunens kemikalieprogram. Kommunen har valt ut följande mål:

Mål 3 God hälsa och välbefinnande

Mål 6 Rent vatten och sanitet för alla

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Nationella och regionala miljö kvalitetsmål

Det övergripande målet för miljöarbetet i Sverige är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Detta ska ske utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. För att driva miljöarbetet framåt har Sverige antagit 16 nationella miljö kvalitetsmål. Av dessa är 14 aktuella för Jönköpings län och därmed Habo kommun.

Habo kommun har gjort ett urval bland de nationella och regionala målen utifrån ett kemikalieperspektiv. De valda målen utgör grunden i kommunens kemikalieprogram. Kommunen har valt ut målet:

- Giftfri miljö

Lokala fokusområden

Utifrån de utvalda globala, nationella och regionala målen ovan har kommunen skapat fem fokusområden, som visar prioriteringarna för kemikaliearbetet på lokal nivå.

1. Strategisk kemikaliehantering
2. Upphandling och inköp
3. Giftfri miljö för barn och unga
4. Kemikaliesmarta fastigheter och byggnation
5. Hållbar plastanvändning

Strategisk kemikaliehantering

Kemikalielagstiftningen uppdateras ständigt i takt med ny forskning. Det är viktigt att hålla sig informerad och uppdaterad för att fatta relevanta beslut, systematiskt fasa ut farliga ämnen i kemiska produkter som finns i verksamheterna samt att ha kontroll på att de ämnen som finns hanteras så säkert som möjligt. Kommunens personal ska i möjligaste mån inte utsättas för kemikalier med farosymboler. Med digitalt systemstöd går det på ett enkelt sätt att följa den utvecklingen. Systemet gör det också möjligt att upprätta tydliga kemikalielistor och få en överblick var farliga ämnen finns. Det är angeläget att alla verksamheter tillämpar rutiner som beskriver hur förvaring och hantering av kemiska produkter och dess avfall ska hanteras, hur riskbedömning ur miljö/arbetsmiljösynpunkt ska göras samt hur utfasning och/eller ersättning av farliga ämnen ska genomföras. För att nå målen och minska användningen av särskilt farliga kemikalier² i produkter behövs ökad kunskap hos politiker, chefer och medarbetare genom utbildning och information.

1 Hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov, utifrån ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt perspektiv.

2 Se under ”Prioritetsordningen” punkt 1, Kemikalieappen eller logga in i det digitala systemstödet.

Upphandling och inköp

Den offentliga sektorn i Sverige upphandlar årligen varor och tjänster för ca 800 miljarder kronor, varav enbart i Habo ca 250 miljoner kronor. Genom att ställa miljö- och kemikaliekrav i offentlig upphandling stimuleras producenter till att utveckla miljöanpassade varor och tjänster med minskad kemikaliepåverkan. Genom dess inflytande på marknaden kan offentliga organisationer vara drivande aktörer på vägen mot en långsiktigt hållbar konsumtion och produktion. Att ställa krav och att följa upp dessa är effektiva styrmedel för att framgångsrikt fasa ut särskilt farliga ämnen³. Det är särskilt viktigt vid byggentreprenader och därför följer kommunen och bolagen den svenska miljöcertifieringen Miljöbyggnad enl. SGBC, Sweden Green Building Council. Att följa upp att det finns följsamhet vid inköp/beställning till vad som är upphandlat, sk. avtalstrohet, är ett viktigt och strategiskt verktyg för att detta arbete ska bli framgångsrikt.

Giftfri miljö för barn och unga

Barn och unga är en särskilt viktig målgrupp i kemikalieprogrammet. Särskilt små barn är mer känsliga för kemikalier än vuxna, eftersom deras kroppar inte är färdigutvecklade. Detta gäller speciellt organsystem som utvecklas efter födseln, till exempel hormonsystem och immunsystem. Barn utforskar dessutom sin omgivning genom att smaka och suga på saker och utsätts därför för mer skadliga kemikalier än vuxna. Men även äldre barn och unga utsätts för exponering av farliga kemiska ämnen i sin vardag. Genom att arbeta för en giftfri miljö för barn och unga minskas deras exponering för farliga kemiska ämnen. En effektiv städning enligt utvecklade rutiner som främjar en giftfri miljö vid städningen inom förskola, skola, familjecentral, fritidshem och fritidsgård kan göra skillnad i barnens och de ungas vardag och förbättra deras hälsa. Även barnen och de unga kan själva göra skillnad. I förskolan och skolan får de ökad kunskap om kemikalier i vardagen, såväl miljöaspekter som hälsoaspekter.

Detta ger dem chans att utveckla förmågor för att själva engagera sig för en giftfri miljö.

Kemikaliesmarta fastigheter och byggnation

Komplexiteten är stor inom fastighets- och byggområdet, eftersom olika byggkrav kan gälla under olika tidsepoker, byggnadstekniken kan variera och fastigheter består av väldigt många olika material. Inbyggda kemikalier kan orsaka miljöproblem och ohälsa i kommunens och de kommunala bolagens fastigheter. Detta innebär att det kan finnas många inbyggda kemikalier med brist på kunskap hur dessa påverkar människor och miljön. I kommunens och de kommunala bolagens fastigheter vistas barn och vuxna en stor del av sin tid, vilket gör att arbetet med kemikaliesmarta byggnader bedöms vara särskilt viktigt. Vid ny- och ombyggnation⁴ ska därför kommunen och bolagen undvika miljö- och hälsoskadliga ämnen i byggmaterial.

Hållbar plastanvändning

Plast bidrar med många nyttor i samhället. Rätt använt är plaster viktiga och värdefulla material. Det är hur vi designar, producerar, konsumerar och i övrigt hanterar plast och produkter av plast som orsakar de miljöproblem plasten bidrar till. Vi behöver kunna fortsätta att använda materialet på ett hållbart och resurssmart sätt, så att vi uppnår mesta möjliga nytta per mängd plast under dess livscykel. Att utgå från vilken funktion som behövs och undersöka möjligheterna att göra det så resurseffektivt som möjligt är en viktig del i detta. En hållbar plastanvändning innebär att plast används på rätt plats, i resurs- och klimateffektiva, giftfria och cirkulära flöden med försumbart läckage. Genom att hantera plast på detta sätt når vi en ökad resurshushållning och en minskad negativ miljöpåverkan⁵.

3 Se under ”Prioritetsordningen” punkt 1, Kemikalieappen eller logga in i det digitala systemstödet.

4 Gäller alla nybyggnationer och ombyggnationer vid ett värde av minst 50 000 kr.

5 <https://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6900/978-91-620-6987-2/>

Kemikalieprogrammets syfte och genomförande

Kemikalieprogrammet visar prioriteringarna för kemikaliarbetet och fungerar som ett styrdokument för kommunens verksamheter och bolag. Programmet innehåller fem fokusområden, som har en stark koppling till fyra globala hållbarhetsmål och ett nationellt och regionalt miljömål och är de som mest angelägna ur ett kemikalieperspektiv för kommunens verksamheter och bolag. Under respektive fokusområde finns mål och indikatorer. Genom att följa kemikalieprogrammet bidrar kommunens verksamheter och bolag till att uppnå globala hållbarhetsmålen och nationellt och regionalt miljömål.

Kemikalieprogrammet ska fungera parallellt med andra styrande dokument för det strategiska hållbarhetsarbetet och verka i samma riktning, samtidigt som vi ska undvika dubbelarbete och onödig överlappning.

Hur genomför vi kemikalieprogrammet?

Alla kommunala verksamheter och bolag har ett ansvar för att vidta åtgärder och driva ett arbete som bidrar till kemikalieprogrammets måluppfyllnad. Detta görs utifrån varje verksamhets möjlighet att påverka utvecklingen.

Kemikalieprogrammet utgör underlag för verksamhetsplanering. Kommunens verksamheter och bolag ansvarar själva för att ta fram årliga handlingsplaner och att informera om dessa i nämnderna och bolagets styrelse. Handlingsplanerna är en del i budgetprocessen och följer processen för verksamhetsplanering.

Alla kommunala verksamheter och bolag ska ha uppdaterade kemikalieförteckningar och bevaka kemikalielagstiftning relevant för respektive verksamhet. Alla verksamheter och bolag ska använda rollbeskrivningen för kemikaliarbete i Habo kommun och kommunala bolag¹. Alla ska ha tillgång till digitalt stöd och rutiner.

Prioriteringsordning

Mot bakgrund av kemikalielagstiftning, såväl EU-rätt som nationell lagstiftning, globala hållbarhetsmål och enligt processer och rutiner i digitalt systemstöd för kemikaliehantering ska kommunens verksamheter och de kommunala bolagen följa denna prioriteringsordning när produkter ska fasas ut och/eller ersättas:

1. Ämnen som är särskilt farliga² finns på kandidatförteckningen i enlighet med REACH-lagstiftningen. Dessa ämnen kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och på miljön. Det rör sig om ämnen som är cancerframkallande, skadar arvs massa, stör fortplantningsförmågan, är långlivade, bioackumulerande och toxiska eller har andra särskilt farliga egenskaper som anses lika allvarliga som de ovan till exempel hormonstörande egenskaper³.
2. Ämnen som är misstänkt cancerframkallande, skadar arvs massa, stör fortplantningsförmågan.
3. Miljöfarliga ämnen
4. Hormonstörande ämnen⁴
5. Allergiframkallande ämnen

Kemikaliegruppen

Kemikaliegruppens uppdrag⁵ är att hantera aktuella gemensamma strategiska kemikaliefrågor och att vara ett forum där vi samarbetar och delar information oss emellan. I kemikaliegruppen finns representanter från alla kommunens verksamheter och bolagen.

Gruppens uppgift är att:

- säkerställa att arbetet enligt kemikalieprogram och handlingsplaner löper på,
- använda digitalt stöd och få det resultat som behövs,

1 Rollbeskrivning för kemikaliarbete i Habo kommun och kommunala bolag fastställd 2021-03-29.

2 Sk SVHC-ämnen = Substances of Very High Concern

3 <https://www.echa.europa.eu/sv/candidate-list-table>

4 <https://sinlist.chemsec.org/what-is-the-sin-list/>

5 Rollbeskrivning för kemikaliarbete i Habo kommun och kommunala bolag fastställd 2021-03-29.

- revidera kemikalieprogrammet vid behov, och
- stötta vid behov i avgöranden om kemikalier, betydande miljöpåverkan samt kemikaliekraV.

Ansvar och finansiering

Kommunstyrelsen ansvarar för kemikalieprogrammet, dess uppföljning och översyn. Kommunens verksamheter och bolag finansierar åtgärder och aktiviteter i handlingsplaner inom befintlig budget och i ordinarie budgetprocess. Att bedriva förbättringsarbetet genom olika projekt och med hjälp av miljömålspotten kan ge ytterligare möjligheter till finansiering.

Kommunikation

För att nå målen i kemikalieprogrammet är kommunikation och dialog väsentliga verktyg för att höja kunskapsnivån och medvetenheten kring förekomst av farliga kemiska ämnen och deras effekter på människors hälsa och miljö. Regelverket kring kemikalier är komplext och i ständig förändring, vilket förstärker behovet av kommunikation i kemikaliearbetet.

Kommunikationen ska

- förankra kemikalieprogrammet i kommunens verksamheter och kommunala bolag.
- sätta kemikaliefrågorna i ett sammanhang kopplat till mål och visioner.
- guida till kunskap och verktyg för kemikaliehanteringen.

Uppföljning

Att driva kemikaliearbetet och dess utveckling framåt är ett långsiktigt arbete. Kommunens verksamheter och bolagen tar fram årliga handlingsplaner, och informerar om dessa i respektive nämnd/styrelse. Kommunstyrelsen följer årligen upp de beslutade målen och indikatorerna för att följa hur arbetet utvecklas och redovisar resultatet i kommunens årsredovisning. Kommunens verksamheter och bolagen bidrar med sina resultat till uppföljningen årligen. Kommunstyrelsen ansvarar också för att översyn görs vid behov och att programmet revideras innan utgången av programperioden.

Mål och indikatorer

Fokusområde 1: Strategisk kemikaliehantering

Mål	Indikator	Ansvar för genomförandet	Deltagande	Preliminär beräknad kostnad
1. Kommunens verksamheter och bolag ska systematiskt hantera kemikalier och ha tillgång till digitalt systemstöd, rutiner och kunskap kring kemikalier och dess påverkan på miljön och hälsan.	<p>Andel användare av det digitala systemstödet som genomgått årlig utbildning (procent)</p> <p>Andel verksamheter som har uppdaterad kemikalieförteckning (procent)</p>	Samtliga förvaltningar och bolag	Samtliga förvaltningar och bolag	Upp till ca 100 000 kr
2. Kommunens verksamheter och bolag ska riskbedöma alla kemiska produkter som är märkta med farosymbol.	Andel kemiska produkter med farosymbol som är riskbedömda (procent)	Samtliga förvaltningar och bolag	Samtliga förvaltningar och bolag	Upp till ca 100 000 kr
3. Kommunens verksamheter och bolag ska systematiskt fasa ut enligt kommunens prioriteringsordning i kemikalieprogrammet.	<p>Antal utfasningsämnen (stycken)</p> <p>Antal riskminskningsämnen (stycken)</p> <p>Antal särskilt farliga ämnen enligt kandidatförteckningen (stycken)</p>	Samtliga förvaltningar och bolag	Samtliga förvaltningar och bolag	Upp till ca 100 000 kr

Fokusområde 2: Upphandling och inköp

Mål	Indikator	Ansvar för genomförandet	Deltagande	Preliminär beräknad kostnad
4. Krav på kemikalier ska vara en naturlig del i upphandlingsprocessen och lämpliga krav ska ställas, då produkten eller tjänsten som upphandlas bedöms omfatta betydande kemikaliepåverkan.	Andel upphandlingar där kemikaliekrav ställts, i de fall den upphandlade produkten eller tjänsten bedöms omfatta betydande kemikaliepåverkan (procent).	Kommunledningsförvaltningen, Tekniska förvaltningen, Habo Energi	Samtliga förvaltningar	Kostnad beroende på vad och hur vi upphandlar
5. Kommunen och bolagen ska följa upp ställda krav på kemikalier i de upphandlingar som bedöms omfatta produkter eller tjänster med betydande kemikaliepåverkan.	Har ställda kemikaliekrav följts upp, i de fall upphandlingen bedöms omfatta produkter eller tjänster med betydande kemikaliepåverkan? Andel uppföljda ställda kemikaliekrav, i de fall upphandlingen bedöms omfatta produkter eller tjänster med betydande kemikaliepåverkan (procent).	Kommunledningsförvaltningen, Tekniska förvaltningen, Habo Energi	Samtliga förvaltningar	Under 100 000 kr
6. Kommunens verksamheter och bolag ska följa upp att det finns följsamhet vid inköp/beställning till vad som är upphandlat, sk. avtalstrohet, då produkten eller tjänsten som upphandlas bedöms omfatta betydande kemikaliepåverkan.	Andel inköp/beställningar, som följt vad som avtalats i upphandling, då produkten eller tjänsten som upphandlas bedöms omfatta betydande kemikaliepåverkan. (procent)	Samtliga förvaltningar och bolag	Samtliga förvaltningar och bolag	Upp till ca 100 000 kr

Fokusområde 3: Giftfri miljö för barn och unga

Mål	Indikator	Ansvar för genomförandet	Deltagande	Preliminär beräknad kostnad
7. Kommunen ska riskbedöma och fasa ut eller byta ut leksaker och material som innehåller skadliga kemikalier i de miljöer där barn och unga vistas. ¹	Andel verksamheter som har genomfört riskbedömning och har en aktuell åtgärdslista, beslutad med budget (procent)	Barn- och utbildningsförvaltningen, Fritids- och kulturförvaltningen, Socialförvaltningen, Tekniska förvaltningen		Över 500 000 kr
8. Kommunen ska säkerställa en god/ giftfri inomhusmiljö med minsta möjliga kemikaliebelastning inom förskola, skola, familjecentral, fritidshem och fritidsgård.	Har kommunen en ändamålsenlig städpolicy? (ja/nej)? Tillämpas kommunens städpolicy i det dagliga arbetet? (ja/nej)	Tekniska förvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, Fritids- och kulturförvaltningen, Socialförvaltningen	Enligt kommunens köp- och säljmodell
9. Kommunen ska engagera elever och barn i skolor och förskolor för en giftfri miljö och öka kunskapen om kemikalier i vardagen.	Andel barn som deltagit i genomförda utbildningsinsatser för giftfri miljö och ökad kunskap om kemikalier i vardagen (procent) Andel elever som deltagit i genomförda utbildningsinsatser för giftfri miljö och ökad kunskap om kemikalier i vardagen (procent)	Barn- och utbildningsförvaltningen		Under 100 000 kr

1 Mall för riskbedömning finns framtagna: 1.Genomgång av verksamhetens produkter och inventarier ur barnens perspektiv. 2.Bedömning av farlighet och behov av utfasning. 3. Åtgärder tas fram för att fasa ut produkter som identifierats. 4. Ansvarig och tidsaspekt definieras i åtgärdslistan. Detta används som prioriteringsordning i utfasningen.

Fokusområde 4: Kemikaliesmarta fastigheter och byggnationer

Mål	Indikator	Ansvar för genomförandet	Deltagande	Preliminär beräknad kostnad
10. Kommunen och bolagen ska inventera befintliga fastigheter ¹ och fasa ut särskilt farliga ämnen.	Andel genomförda inventeringar (procent) Andel inventerade och utbytta PVC-golv från 80/90-talet (procent). ²	Tekniska förvaltningen, Habo Bostäder		Upp till ca 100 000-500 000 kr
11. Vid ny- och ombyggnation ³ ska kommunen och bolagen undvika miljö- och hälsoskadliga ämnen i byggmaterial.	Andel kommunal ny- och ombyggnation som är klassad som Miljöbyggnad enl. SGBC och där kommunen är byggherre (procent), 80% av dessa ska uppnå ett samlat betyg för silver och övriga betyget brons. ⁴ Indikator 13 och 14 ska alltid uppfylla kravet för silver.	Tekniska förvaltningen, Habo Bostäder	Upphandling av byggtreprenader ska genomföras av eller i samråd med ansvarige för kommunens upphandlingar i de fall tekniska förvaltningen ansvarar för byggtreprenaden	Över 500 000 kr

- 1 Gäller fastigheter byggda innan 1990 och som inte har en dokumentation av inbyggda byggvaror.
- 2 Inventering och utbyte ska ske i samband med renovering/större ombyggnation/enligt underhållsplaner.
- 3 Gäller alla nybyggnationer och ombyggnationer vid ett värde av minst 50 000 kr.
- 4 Loggboken ska minst innehålla uppgifter om typ av byggvara, varunamn, tillverkare, årtal, innehållsdeklaration, miljömärkning, mängd samt placering i byggnaden. Boken ska förvaltas och uppdateras vid ombyggnationer av fastighetsägaren. Kravet på loggbok gäller inte vid löpande underhåll och reparationer.

Fokusområde 5: Hållbar plastanvändning

Mål	Indikator	Ansvar för genomförandet	Deltagande	Preliminär beräknad kostnad
12. Kommunen ska främja en hållbar plastanvändning.	Skyddsbarriärer finns runt konstgräsplaner? (ja/nej)	Fritids- och kulturförvaltningen		Ca 600 000 kr
	Andel engångsartiklar av plast (procent)	Kommunledningsförvaltningen	Samtliga förvaltningar och bolag	Kostnad beroende på vad och hur vi upphandlar samt användning

HABO KOMMUN

Box 212 • 566 24 Habo • 036-442 80 00 • info@habokommun.se • www.habokommun.se